

[Kristian R. Kristensen]

hegn i området, sådan at dyrene kan holde kanterne ned til kanalerne rene.

Staten påtager sig med loven en del økonomiske forpligtelser, på den anden side er der tale om et enestående kultur- og naturlandskab, som har national betydning i grænselandet, og som, som jeg var inde på, er rasteområde for en lang række fuglearter, bl.a. når det er stormvejr og fuglene trækker væk fra Vadehavsområdet.

Der bliver derfor også lagt begrænsninger på træbeplantningen, som ikke må finde sted undtagen omkring beboede områder. Ligeledes må der ikke opføres anlæg, master og lign., som ødelægger landskabets åbne karakter.

Men fra gammel tid, før etableringen af grøfter i kogene, etablerede landmændene små huller i området, så dyrene kunne få vand. Disse huller skal bevares af hensyn til dyre- og fugleliv og efterhånden retableres, hvis de er fjernet.

Kristeligt Folkeparti kan fuldt og helt bakke op om dette lovforslag, som tilgodeser beboerne i området i rimeligt omfang, samtidig med at det sikrer bevarelsen af kulturelle og naturmæssige værdier.

Miljøministeren (Chr. Christensen):

Jeg vil gerne takke for den helt overvejende positive modtagelse af forslaget. Dermed har jeg ikke glemt, at der er mange, der har store problemer, som man gerne vil tage fat på under udvalgsarbejdet; det vil være såre naturligt.

Som det fremgår af bemærkningerne, har lovforslaget været forhandlet med en lang række myndigheder, foreninger og organisationer, ligesom det naturligvis har været forelagt den lokale befolkning. Der er grund til at takke de mange medvirkende for, at vi i dag står med så godt et resultat, som tilfældet er.

Blandt de involverede parter har der været enighed om, at Tøndermarsken skal bevares, men der har ikke været enighed om nødvendigheden eller omfanget af beskyttelsesforanstaltningerne. Når vi endte med at foreslå, at der tillades dyrkning af en større del af området end det, Skov- og Naturstyrelsen har arbejdet med, skyldes det, at regeringen har ønsket i størst muligt omfang at tage hensyn til landmænd i området. Vi har nemlig brug for dem; ellers kan vi ikke få bevaret det, vi ønsker at bevare. Det er vigtigt, også for den fremtidige bevaring af natur- og kulturværdierne i Tøndermarsken, at der fortsat består et levedygtigt landbrug i

området, og det mener jeg lovforslaget giver mulighed for.

Jeg må desværre her komme med en rettelse til størrelsen af de arealer, som i bemærkningerne til lovforslagets § 2 er oplyst at skulle være vedvarende græs ifølge kortbilag 7. En nærmere beregning har vist, at arealoplysningerne fra de lokale landbrugsorganisationer om de arealer, som efter kortbilaget tillades dyrket, ikke stemmer med beregninger foretaget af Skov- og Naturstyrelsen ud fra kortbilaget. Derfor er oplysningerne om arealerne til vedvarende græs også blevet forkerte.

Skov- og Naturstyrelsens beregninger viser, at de arealer, som efter bilag 7 skal være vedvarende græs, er på ca. 1.131 ha af de egentlige afvandede landbrugsarealer. De fordeler sig således, at 62 pct. – det er 498 ha – af Ny Frederikskog, 99 pct. – 584 ha – af Gammel Frederikskog og 11 pct. – 49 ha – af Rudbøl Kog skal være vedvarende græs.

Jeg vil naturligvis sende Miljø- og Planlægningsudvalget skriftlig orientering om dette.

Jeg mener, at det foreliggende lovforslag mest muligt tager hensyn til såvel den lokale befolkning som til formålet med lovforslaget, nemlig at sikre, at de ydre koge i Tøndermarsken bevares for eftertiden.

Som nævnt var der en del af ordførerne, der havde en hel del problemer, de gerne ville have afklaret i udvalget, og dem skal jeg derfor ikke komme nærmere ind på her.

Fru Dorte Bennedsen var dog inde på spørgsmålet om, hvad man kunne gøre, såfremt kommunen dernede kom i vanskeligheder på grund af det, vi her taler om. Kunne der være tale om økonomiske forskningscentre placeret i Højer Kommune? Det er en ny tanke, men det er da en overvejelse værd.

Endvidere er der spørgsmålet om de kulturbevarende aktiviteter dernede, som vi også skal tage hensyn til.

Hr. Ahlmann-Ohlsen rejste spørgsmålet om, hvorfor man egentlig ikke er gået ind i jordfordelingen. Der har været tale om at vælge mellem en fleksibel model, hvor kun en del af dyrkningsarealerne udlejes ved lovens ikrafttræden, og en model, hvor man udlægger samtlige dyrkningsarealer ved lovens ikrafttræden. Den første model indebærer, at der skulle ske jordfordeling efter særlige regler.